

Malovaná vajíčka – symbol Velikonoc

Od pradávna bylo vejce symbolem plodnosti, narození, života, také proto má své nezastupitelné místo o Velikonocích – svátcích obnovy života spojených s příchodem jara.

Zdobeným vejcím se na Valašsku říkalo malovaná vajíčka (vajca), termín kraslice se užíval spíše v Čechách.

Pravděpodobně nejstarší, dnes již zaniklou technikou zdobení vajíček bylo na Valašsku leptání kyselinou mravenčí. Volný vzor vznikal tak, že se obarvená vajíčka vkládala do mraveniště.

Pro náš region jsou nejty-

pičtější tyto techniky zdobení: batikování – vykřívání vzoru včelím voskem (Vsetínsko, jižní Valašsko) a vyškrabování (Valašskomeziříčsko a Rožnovsko).

Barevnost vajíček byla původně dána dostupností přírodních barviv – mezi nejstarší patří červená, zelená, žlutá a hnědá či černá. Na červeno se barvilo ve vývaru ze slupek z červené cibule s přidáním octa, na žluto šafránem a na zeleno v odvaru z jeteliny a dalších zelených rostlin. Tmavohnědou nebo černou barvu získávali tak, že se do silně rezavého železného hrnce nalila zelnice a vložil kus rezavého železa, na černo se také barvilo vařením v roztoku sazí s rezavými hřebíky.

Vajíčka byla obvykle zobrazena rostlinnými, živočiš-

nými a geometrickými motivy, nechyběly však ani nápisy. Ty bývaly nejčastěji mi-

lostné – většinou vyjadřovaly utajené city či milostné vztahy: „Že ťa ráda mám, vajíčko ti dám (Lužná) nebo „Toto vajíčko tobě dám, protože ťa ze všech chlapců nájvjec ráda mám“. Jindy zase reagovaly na různé neřesti, především

alkoholismus: „Nepij, synku, gořalenku, ztratíš gatě, košulenu“ (Rožnov). Jiné zase vystihovaly (dostí rázovitým valašským způsobem) hluboké životní pravdy: „Bavme sa o řiti, nebudem zavřítí či „Gdo nic nechová, tom nic nezdechne.

Původní valašská malovaná vajíčka můžete až do Velikonoc zhlédnout na komorní velikonoční výstavě v předsáli vsetínského zámku.

Mgr. Milada Fohlerová, etnograf, Muzeum regionu Valašsko, Vsetín

Obrázek: Valašská velikonoční vajíčka ze sbírek vsetínského muzea. *Foto:* Fohlerová